

KOULUTUSMATERIAALI METSÄNHOIDON FSC-STANDARDISTA

FSC Suomi
2024

FORESTS[®]
FOR ALL
FOREVER

FSC® F000211

Sisällys

Yleistä	3
Mikä on FSC?	3
FSC:n 10 periaatetta	4
Auditointi	4
Kokoluokat standardissa	5
Luonnonhoito	5
Lahopuu	7
Lehtipuut	7
Vesistöjen suojavyöhykkeet ja vesiensuojelu	7
Kulutus	8
Riista	9
Metsäluonnon monimuotoisuuden suojelu	9
Aina säästettävät kohteet	9
Uhanalaiset lajit	12
Linnut	12
HCV	14
Metsänparannuksen toimenpiteet työlajeittain	15
Metsäsuunnittelu	16
Metsänuudistaminen	16
Taimikon hoito ja ennakkoraivaus	16
Hakkuut	17
Maanmuokkaus	18
Ojitus	19
Torjunta-aineet ja lannoitus	19
Muita FSC-standardin vaatimuksia	20
Lakien noudattaminen	20
Työntekijöiden oikeudet	21
Seuranta ja arviointi	22
Metsätalouden kestävä toteutus	23
Metsien monikäyttö	23
Alkuperäiskansat ja paikallisyhteisöt	25
Hyödyllisiä linkkejä	26

Huomioithan, että tämä materiaali ei kata koko metsänhoidon FSC-standardin sisältöä. Materiaali perustuu Metsänhoidon FSC-standardiin FSC-STD-FIN-02-2023 EN. FSC Suomi pidättää oikeudet muutoksiin. Materiaalissa käytetyt kuvat ovat FSC Suomen omaisuutta.

Yleistä

Mikä on FSC?

FSC (Forest Stewardship Council) on vuonna 1993 perustettu maailmanlaajuinen vapaaehtoinen metsäsertifiointijärjestelmä. Maailmanlaajuisesti FSC-sertifioituja metsiä on reilu 160 miljoonaa hehtaaria, ja Suomessa sertifioitu pinta-ala on 2,46 miljoonaa hehtaaria, joka on noin 11 % Suomen puuntuotantoon soveltuvasta metsäpinta-alasta. (Luvut syyskuulta 2024, ajankohtaiset luvut löydät [täältä](#).)

FSC:n tehtävä on edistää ympäristön kannalta vastuullista, sosiaalisesti hyödyllistä ja taloudellisesti kannattavaa maailman metsien hoitoa. FSC:n jäseninä on yrityksiä, järjestöjä ja yksityishenkilöitä. Jäsenet jakautuvat sosiaali-, talous- ja ympäristökamariin. Sosiaaliskamarissa ovat työntekijöiden, kuluttajien, metsän virkistyskäytön sekä alkuperäiskansojen, kuten saamelaiden, edustajat.

Talousskamariin kuuluvat metsänomistajat ja metsäalan yritykset. Ympäristökamarissa puolestaan ovat erilaiset ympäristöjärjestöt. Kaikilla kamareilla on yhtäläinen äänivalta, eli talous-, sosiaali- ja ympäristönäkökulmalla on standardeissa – kuten muussakin FSC:n toiminnassa – yhtä vahva painoarvo.

Standardipäivityksestä

FSC:n tavoitteita toteutetaan standardien kautta. FSC kehittää ja hallinnoi standardeja, ja niiden noudattamista valvovat riippumattomat kolmannet osapuolet, auditoijat.

FSC:n metsänhoidon standardit neuvottelevat jokaisen maan tai alueen standardityöryhmät, joissa on yhtäläinen edustus kustakin kamarista.

Edellinen Suomen metsänhoidon FSC-standardi on julkaistu vuonna 2011. FSC:ssä standardien päivitystarpeita tarkastellaan aina 5 vuoden kuluttua standardin julkaisusta ja standardin päivitysprosessi aloitettiin vuonna 2016. Päivitetty metsänhoidon FSC-standardi julkaistiin toukokuussa 2023, ja se astui voimaan 1.8.2023. Suomen metsänhoidon FSC-standardin on valmistellut FSC Suomen hallituksen nimittämä, kamaritasapainoinen standardityöryhmä, ja työn koordinoinnista on vastannut FSC Suomen toimisto. Lisäksi standardin päivitystyöhön on osallistunut teknisiä asiantuntijoita.

Tässä listattuna organisaatiot, jotka ovat olleet edustettuina metsänhoidon FSC-standardin standardityöryhmässä:

Talousskamari: Metsäteollisuus ry, Metsä Group, Tornator Oyj, UPM-Kymmene Oyj ja Stora Enso Oyj

Sosiaaliskamari: LUVA-METO, Teollisuusliitto ry, Suomen Porosaamelaiset ry, Saamelaisneuvosto ja Luonnon-, ympäristö-, ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Ympäristökamari: Luonto-Liitto ry, Birdlife Suomi ry ja Suomen Luonnonsuojeluliitto ry

FSC:n 10 periaatetta

Suomen metsänhoidon FSC-standardin koostuu kymmenestä periaatteesta ja standardin rakenne pohjautuu tähän jaotteluun.

1 Lakien noudattaminen	6 Ympäristöarvot ja ympäristövaikutukset
2 Työntekijöiden oikeudet ja työolosuhteet	7 Metsäsuunnittelu
3 Alkuperäiskansojen oikeudet	8 Seuranta ja arviointi
4 Paikallisyhteisöt	9 Korkean suojeluarvon metsät
5 Metsästä saatavat hyödyt	10 Metsänhoidon toteutus

Kaikki metsänhoidon FSC-standardit perustuvat 10 periaatteen lisäksi niin kutsuttuihin kansainvälisiin yleisindikaattoreihin. Standardin kehitystyössä nämä indikaattorit sopeutetaan kansallisiin oloihin. Standardeissa on siis paikallista vaihtelua, koska metsät ja metsänhoidon käytänteet ovat erilaisia esimerkiksi Suomessa ja Australiassa. Kansainvälisillä yleisindikaattoreilla kuitenkin varmistetaan kansallisten standardien yhtäläinen taso.

Auditointi

Sertifioiduissa metsissä sekä yrityksissä tulee noudattaa FSC:n kymmentä periaatetta ja näiden asettamia vaatimuksia metsänhoidolle. Sertifikaatinhaltijat valvovat itse vaatimusten täyttymistä sisäisissä auditoinneissa. Tämän lisäksi puolueettomien sertifiointiyritysten auditointit valvovat kriteerien toteutumista koko tuotantoketjussa, metsästä kaupan hyllylle saakka.

Auditointisykli on 5 vuotta

- Joka 5. vuosi sertifikaatti uusitaan, jolloin auditointi toteutetaan ”täysimääräisenä”
- Näiden sertifikaatin uusinta-auditointien välissä tehdään vuotuisia auditointeja
 - Kaikkia periaatteita vastaan auditoidaan
 - Keskitytään tarkemmin muutamaan periaatteeseen, jotka vaihtelevat vuosittain
 - Suorasertifioinnissa metsänomistaja auditoidaan joka vuosi. Suorasertifiointeja on esimerkiksi suuren kokoluokan metsänomistajilla tai yrityksillä, joilla on paljon metsäomaisuutta.

Kokoluokat standardissa

Suomen metsänhoidon FSC-standardissa osa vaatimuksista on suhteutettu metsätalousyksikön koon mukaan seuraavasti:

XS	< 20 ha
S	20-500 ha (Etelä-Suomi), 20-1000 ha (Pohjois-Suomi)
M	500-10 000 ha (Etelä-Suomi), 1000-10 000ha (Pohjois-Suomi)
L	> 10 000 ha

Luonnonhoito

Säästöpuut

Uudistushakkuissa

FSC-sertifioiduissa metsissä säästöpuita säästetään niiden järeydestä riippuen 10-20 kpl/ha.

Uudistushakkuissa säästöpuiksi jätetään vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeusläpimitta on:

- Etelä-Suomessa 20 cm
- Pohjois-Suomessa 15 cm.

Lisäksi jätetään säästöpuiksi vähintään 10 kpl/ha puita, joiden rinnankorkeusläpimitta on vähintään 10 cm. Näitä rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 10 cm säästöpuita ei tarvitse jättää, mikäli vähintään 5 kpl/ha ensiksi mainituista järeämmistä säästöpuista on läpimitaltaan vähintään

- Etelä-Suomessa: 30 cm
- Pohjois-Suomessa: 25 cm.

Muissa valtapuustoltaan vähintään varttuneen metsän hakkuissa:

Säästetään mahdolliset aiemmissa toimenpiteissä säästöpuiksi jätetyt puut sekä huolehditaan siitä, että hakkuun jälkeenkin kohteella on vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeusläpimitta on:

- 1) Etelä-Suomessa vähintään 20 cm
- 2) Pohjois-Suomessa vähintään 15 cm.

Mikäli edellä mainitut läpimitat täyttäviä puita ei löydy kohteelta, jätetään säästöpuiksi järeimpiä puita.

Eri-ikäiskasvatukseen tähtäävien hakkuiden yhteydessä pysyvät säästöpuut määritellään erikseen.

Kaikissa metsätaloustoimissa tulee säästää monimuotoisuuden kannalta arvokkaiksi määritellyt elävät puut:

- rauhoitetut puulajit
- yksittäiset tai pienissä ryhmissä olevat järeät puut (mänty, kuusi ja koivu läpimitaltaan yli 60 cm, muut yli 40 cm)
- puumaiset ja pylväsmäiset katajat
- kolopuut
- petolintujen pesäpuut
- palokoroiset männyt
- järeät, läpimitaltaan yli 40 cm haavat (säästetään havupuuvaltaisissa kasvatusmetsissä vähintään 20 klp/ha tai kaikki, mikäli niitä esiintyy edellä mainittua lukua vähemmän)

Uudistushakkuissa ja varttuneiden metsien hakkuissa säästetään lisäksi

- hemiboreaalisella vyöhykkeellä läpimitaltaan yli 20 cm, ja muualla yli 10 cm tammet
- muut yli 10 cm jalot lehtipuut, raidat ja muut puumaiset pajut, tuomet, pihlajat ja tervalepät.

Monimuotoisuuden kannalta arvokkaat puut säästetään kaikissa metsänhoidon vaiheissa. Taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa arvokkaita eläviä puita säästetään vähintään 20 kpl/ha tai kaikki, mikäli niitä esiintyy vähemmän.

Säästöpuustoon tulee sisältyä käsiteltävän alueen pääpuulajia. Monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita voidaan laskea säästöpuustoon, kunhan ne täyttävät säästöpuiden läpimittavaatimukset.

Osasta säästöpuita (enintään 5 kpl/ha) voidaan tehdä tekopötkelöitä, jos kyseiset puut eivät ole aiemmin lueteltuja mukaisia monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita. Tekopötkelöstä irti katkaistu rungonosa jätetään maastoon, jos tekopötkelö luetaan mukaan säästöpuiden lukumäärään.

Uudistusaloille jätettyjen säästöpuuryhmien maanpintaa ei muokata eikä niiden alla olevaa pienpuustoa raivata.

Säästöpuita ei korjata myöhemmissäkään metsänhoidon vaiheissa, vaan niiden on tarkoitus tuottaa tulevaisuudessa järeää lahoppuuta.

Lahopuu

Kaikki rinnankorkeuslähpimitaltaan yli 10 cm kuolleet puut säästetään aina, kun niitä löytyy alueelta. Tämä ei kuitenkaan estä laista metsätuhojen torjunnasta ("ötökkälaisissa") asetettujen velvoitteiden mukaista puunkorjuuta.

Siinä tapauksessa, että kohteella syntyy tuoretta lahopuuta yli 20 m³/ha, ylimenevän osan saa poistaa. Metsätaloustoimet on suunniteltava siten, että vauriot jäävälle lahopuustolle olisivat mahdollisimman vähäisiä. Kuolleita puita voi kaataa tai katkoa, mikäli ne voivat aiheuttaa vaaran turvallisuudelle.

Lahopuuvaatimus ei estä keinotekoisien kelojen tuotantoa ja käyttöä eikä yksittäisen rungon ottamista käyttöön kotitarvepuuna.

Lehtipuut

Lehtipuuosuutta ei vähennetä alle 10 % kasvatettavan puuston runkoluvusta. Silloin, kun lehtipuuosuus on alle 10 % runkoluvusta ennen toimenpiteitä, kaikki lehtipuuosto säästetään, paitsi niiltä osin kuin se selvästi haittaa havupuiden kasvua.

Taimikonhoidossa säästetään lisäksi määriteltyjä monimuotoisuuden kannalta arvokkaita lehtipuulajeja, kuten tammia ja muita jaloja lehtipuita, raitoja, tuomia, pihlajia ja tervaleppiä.

Vesistöjen suojavyöhykkeet

	Käsittelemätön suojavyöhyke	Peitteisenä hoidettava suojavyöhyke	Suojavyöhyke yhteensä
Meri	15 m	n. 10 m	n. 25 m
Järvi	10 m	-	10 m
Lampi	10 m	-	10 m
Luonnontilaiset tai sen kaltaiset joet, purot ja lähteet	20 m	n. 10 m	n. 30 m
Joet (muut kuin luonnontilaiset tai sen kaltaiset)	15 m	-	15 m
Uomaltaan voimakkaasti muokattu puro	-	10 m	10 m

Suojavyöhyke vaaditaan vesistön molemmille puolille. Silloin kun edellytetään sekä käsittelemätöntä että peitteisenä hoidettavaa suojavyöhykettä, käsittelemätön suojavyöhykkeen osa sijaitsee aina lähempänä kohdetta. Peitteisenä hoidettavalla suojavyöhykkeellä tarkoitetaan sellaista metsänkäsittelyä, joka ei aiheuta metsälain uudistamisveloitteen voimaantuloa. Esimerkiksi jatkuvan kasvatuksen mukainen poimintahakkuu on peitteisenä hoidettavalla suojavyöhykkeellä sallittu.

Joissakin tapauksissa peitteisenä hoidettavan suojavyöhykkeen leveys voi vaihdella jonkin verran esimerkiksi maaston muodosta riippuen. Tämä on merkitty taulukkoon esimerkiksi muodossa “n. 10m”.

Pohjavedet

Tärkeillä pohjavesialueilla pidättäydytään kunnostus- ja täydennysojituksista, kemiallisten torjunta-aineiden käytöstä, kantojen korjuusta sekä kulotuksista.

- Vaatimus kemiallisten torjunta-aineiden käytön rajoituksesta ei koske juurikäävän torjuntaa urealla
- Ympäristöviranomaisen luvalla kulotuksia voidaan toteuttaa pohjavesialueilla

Pohjavesialueilla ei käytetä typpipitoisia lannoitteita.

Polttoaineiden säilytys pohjavesialueilla on sallittu väliaikaisesti ainoastaan säiliöissä, joilla on tarvittava tyyppihyväksyntä ja jotka ovat lukittavissa polttoainevarkauksien ja ilkvallan estämiseksi sekä ovat varustettuja vuodon hallintaan tarkoitetulla valuma-altaalla, kaksoisvaipalla tai kaksoispohjalla. Nestemäisten voiteluaineiden väliaikainen säilytys on sallittua ilkvallalta suojattuna.

Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset pienialaiset - alle 0,3 ha kokoiset - suot, suon osat ja kausikosteikot jätetään hakkuiden ja muun metsänkäsittelyn ulkopuolelle silloin kun ne:

- Erottavat sekä puustoltaan että pintakasvillisuudeltaan ympäristöstään selkeästi, tai
- Erottavat pintakasvillisuudeltaan selkeästi ja havaitaan suunnittelun yhteydessä, tai erottuvat pintakasvillisuudeltaan selkeästi ja sijaitsevat alueella, joka on merkitty maastotietokannassa tai tietojärjestelmässä suoksi tai soistuneeksi alueeksi tai joka on maastotietokannassa näkyvän notkon pohja
- Täyttävät metsälain 10 § erityisen arvokkaan elinympäristön vaatimukset.

Kulotus

L-kokoisten metsätilojen (>10 000 ha) on ylläpidettävä metsäpaloista riippuvaisen lajiston elinympäristöjä kulotuksilla ja poltoilla. Kulotusten ja polttojen pinta-ala on oltava vähintään 3 % soveltuvien kohteiden (tuore kangas ja karummat kasvupaikat) uudistushakkuupinta-alasta 5-vuotiskaudella. Tavoitteena on tuottaa kulotettavalle alalle palon vioittamia runkoja vähintään 20 kpl/ha.

Kulotuspinta-alaan luetaan uudistusalojen, säästöpuuryhmien ja paahderinteiden kulotukset.

Pohjavesialueilla ei tehdä kulotuksia, paitsi jos tähän on olemassa ympäristöviranomaisen lupa.

Riista

Metsästyksen- ja riistanhoitomahdollisuuksia on edistettävä metsien monikäyttöedellytysten turvaamiseksi ja riistanhoidon näkökohtia on otettava huomioon metsänhoidossa. Sellaiset turvemaat, joita ei ole taloudellisesti järkevää käyttää puuntuotantoon säilytetään soisina riistaelinympäristöinä. Taimikonhoidossa ja harvennushakkuiden yhteydessä säästetään riistalle tärkeitä tiheiköitä ja lehtipuita. Metson tiedossa olevat soidinpaikat merkitään metsäsuunnitelmaan ja otetaan huomioon metsänhoitotoimenpiteissä. Tällaisilla kohteilla ylläpidetään metsän peitteisyyttä ja puuston kokovaihtelua, säilytetään riistatiheiköitä ja varustoa kaikissa metsänhoitovaiheissa sekä metsää uudistettaessa tehdään korkeintaan 0,5 hehtaarin kokoisia aukkoja tai alle hehtaarin laajuisia kapeita uudistushakkuita.

Metsäluonnon monimuotoisuuden suojeleminen

Aina säästettävät kohteet

Aina säästettävät kohteet ovat metsäluonnolle arvokkaita kohteita, jotka rajataan hakkuiden ulkopuolelle. Ne ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen ja lisäämisen kannalta olennaisia kohteita metsissä, ja niihin liittyy luontoarvoja ja rakennepiirteitä, jotka poikkeavat ympäröivästä metsästä. Nämä kohteet suojelemalla voidaan turvata monimuotoisuuden jatkuminen ja tärkeiden elinympäristöjen säilyminen myös tulevaisuudessa.

Standardin vaatimukset

Määritellyt arvokkaat elinympäristöt ja eräät lajiensuojelun kannalta erityisen tärkeät kohteet tulee tunnistaa ja jättää metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Ainoastaan suojeletavoitteita edistävät hoitotoimenpiteet ovat alueilla mahdollisia.

Vähintään 5 % sertifioidun alueen metsämaasta säästetään pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle ekosysteemien ja niihin liittyvien piirteiden, mukaan lukien luonnon monimuotoisuuden, turvaamiseksi. Tähän pinta-alaan voidaan laskea mukaan kaikki metsämaan alueet, jotka on jätetty pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle.

Tämän lisäksi rajataan erityiskohteita, joilla metsänhoidon toimenpiteet ovat sallittuja, mutta niillä on myös luonnonhoidollinen tavoite. Näillä kohteilla on erityistä merkitystä metsäekosysteemin monimuotoisuuden tai metsien rakenteen monipuolistamisen kannalta. Kohde voi olla esimerkiksi metsätalouslehto, jonka hoitotavoite on monimuotoisuuden ylläpito.

Metsätalouden ulkopuolelle jätetyt metsämaan kohteet ja erityiskohteet yhdessä muiden suojeleminen varten säästettyjen metsämaan, kitumaan ja joutomaan ekosysteemien kanssa muodostavat vähintään 10 % metsätaloustalouden pinta-alasta.

Lakiperusteiset kohteet

- a) Metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt
- b) Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyypit

- c) Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaiset suurten petolintujen pesäpuut
- d) Tiedossa olevat luonnonsuojelulain 47 §:n mukaiset erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat
- e) Luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettujen luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä liitteen IV (b) kasvilajien esiintymät
- f) Vesilain 2 luvun 11 §:n kriteerit täyttävät pienvedet.

Muut aina säästettävät kohteet

- a) Metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet täyttävät kohteet niiden koosta ja alueellisesta yleisyydestä riippumatta. Jyrkänteiden ja rotkojen osalta ei vaadita 10 metrin vähimmäiskorkeutta vaan tarkastellaan kohteen luonnontilaisuutta.
- b) Erikseen määritellyt runsaslahopuustoiset metsät FSC-standardin liitteen 5 mukaan.
- c) Metsämaan louhikkometsät, joiden pohjalla seisoo tai virtaa säännöllisesti vettä ja joiden valtapuusto on yli 100-vuotiaista.
- d) Vanhat metsäpaloalueet, jotka metsäpalon jälkeen ovat saaneet kehittyä ilman käsittelyä vähintään 20 vuotta ja joilla esiintyy palokantoja ja/tai palon vahingoittamia puita.
- e) Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kosteat lehdot.
- f) Metsät, joissa on kookkaita tai lahovikaisia vanhoja jalopuita*. Käsittää ne em. jalopuita sisältävät metsät, jotka eivät edusta mitään muuta indikaattorissa 6.5.1 listattua aina säästettävää luontotyyppiä esiintymää. Metsikkökuvioista säästetään se osa, jolla vanhoja jalopuita esiintyy.
- g) Pähkinäpensaiden kasvupaikat muualla kuin lehdoissa, silloin kun vanhoja pähkinäpensaita on yhtenäisesti rajattavissa olevalla alueella vähintään 20 kappaletta.
- h) Tulvametsät
- i) Kuusivaltaiset supat
- j) Uomiltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset joet ja purot sekä purot, joissa aiemman uoman käsittelyn jälkeen on jäljellä luontaista mutkittelua ja veden paineen vaihtelua sekä lähteet; ranta-alueineen
- k) Valtapuustoltaan vähintään varttuneet, eri-ikäisrakenteiset, näkyvästi (vähintään 5 m³/ha) lahopuuta sisältävät vesistöjen ja pienvesien reunametsät. Ei koske kanavien eikä kaivettujen vesialtaiden reunametsiä
- l) Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset fladat ja kluuvijärvet ranta-alueineen
- m) Maankohoamisrannikon metsien luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kehityssarjat tai yksittäiset edustavat kehityssarjan osat
- n) Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat
- o) Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kitu- ja joutomaat.
- p) Puustoltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset karukkokankaat.

Erityiskohteet

- a) Kohteet, joilla tavoitteena on puuston kasvatus siten, etteivät käsittelytoimenpiteet pitkälläkään aikavälillä johda metsälain uudistamisveloitteeseen.
- b) Kohteet, joilla tuotetaan kasvatushakkuiden yhteydessä aktiivisesti lahopuuta yli 10 m³/ha. Myöhemmin uudistushakkuun yhteydessä kohteelle jätetään normaaliin uudistusalaan verrattuna kaksinkertainen määrä säästöpuuta.
- c) Pysyvästi lehtipuuvaltaiset metsät, joiden hoidossa ylläpidetään lehtimetsiin perustuvaa luonnon monimuotoisuutta myös uudistamalla alueet lehtipuulle. Uudistushakkuun yhteydessä kohteelle jätetään normaaliin uudistusalaan verrattuna kaksinkertainen määrä säästöpuuta, jotka ovat pääosin lehtipuuta.
- d) Metsätalouslehdot, joilla on monimuotoisuuden ylläpitämiseen tähtäävä hoitotavoite
- e) Metsäniityt, hakamaat ja muut metsäiset perinneympäristöt, joilla on elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä hoitotavoite
- f) Metsämaan paahdeympäristöt, joilla on paahdelajiston huomioon ottava hoitotavoite
- g) Dyynimetsät, joilla on elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä hoitotavoite
- h) Kalkkimaiden ja ultraemäksisten maiden metsämaan elinympäristöt, joilla on elinympäristön ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä hoitotavoite
- i) Aluemaiset muinaisjäännökset
- j) Korkeiden alueiden peitteisen kasvatuksen metsät
- k) Poronhoidon erikoiskohteiden metsämaat, joilla toimenpiteitä on rajoitettu paliskunnan kanssa yhdessä sopien tai periaatteen 3 mukaisesti rajoitetun metsätalouden alueet
- l) Palojatkumalueet ja yksittäiset kulotuskelpoiset kohteet
- m) pidennetyn kiertoajan kohteet
- n) kohteet, joilla on riistanhoidollinen tavoite:
 - 1) metson soidinalueet
 - 2) alueet, joille kasvatushakuissa jätetään riistatiheiköitä vähintään 5 % pinta-alasta. Uudistushakkuun jälkeen korvattava uusilla kohteilla.

Uhanalaiset lajit

Tieto valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten ja harvinaisten metsälajien esiintymispaikoista pyydetään viranomaisaineistoista ja se sisällytetään metsäsuunnitelmaan tai dokumentoidaan muulla tavalla. Lisäksi tutkijoilta, tieteellisiltä seuroilta ja yhdistyksiltä, ympäristöjärjestöiltä sekä teetetyistä tai tehdyistä selvityksistä tietoon tulleet lajihavainnot merkitään metsäsuunnitelmaan tai dokumentoidaan muuten.

Metsätaloustoimien mahdolliset vaikutukset tiedossa olevien valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten metsälajien esiintymien elinolosuhteiden säilymiseen on tunnistettava ja elinolosuhteiden säilyminen on turvattava metsänkäsittelyn yhteydessä.

Lisäksi metsätaloustoimien mahdolliset vaikutukset erikseen listattujen silmälläpidettävien metsälajien esiintymien elinolosuhteiden säilymiseen on tunnistettava ja elinolosuhteet on turvattava metsänkäsittelyn yhteydessä silloin, kun lajit esiintyvät valtapuustoltaan uudistuskypsissä metsissä ja ovat osa määriteltyä lajistokeskittymää.

Linnut

Lintujen pesimäaika on otettava hakkuissa huomioon määritellyillä linnustollisesti arvokkailla kohteilla.

Kuva: Tomi Muukkonen

**Hakkuun rajoitukset
linnustollisesti
arvokkailla kohteilla**

Etelä-Suomi

Hakkuita ei tehdä

Pohjois-Suomi

Hakkuita ei tehdä

Lehtipuuvaltaiset rehevät metsät, korvet ja vesistöjen suojavyöhykkeet	1.5.-30.6.	15.5.-15.7.
Suomen kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA-kohteet)	15.4.-31.7	15.4.-31.7
Suomen kansainvälisesti, kansallisesti ja maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueet) kuuluvien lintukosteikkojen (matalat järvet, lammet, merenlahdet, luhdet) läheisyydessä (alle 50 m)	15.4.-31.7.	15.4.-31.7.
Maakotkan asuttujen pesien läheisyys (1000 m)	15.2.-31.7.	15.3.-31.7.
Merikotkan asuttujen pesien läheisyydessä (500 m)	15.2.-31.7.	15.3.-31.7.
Sääksen asuttujen pesien läheisyydessä (500m) kohteilla, joilla syntyy näköyhteys pesälle	15.4.-31.7.	15.4.-31.7.
Kanahaukan ja hiirihaukan tiedossa olevien pesien läheisyydessä (300 m)	15.3.-31.7.	15.3.-31.7.
Mehiläishaukan tiedossa olevien pesien läheisyydessä (300 m)	1.5.-31.8.	1.5.-31.8.
Tiedossa olevilla metson soidinpaikoilla	15.3.-20.5.	1.4.-20.5.

Lehtipuuvaltaisissa rehevissä metsissä, korvissa ja vesistöjen suojavyöhykkeillä hakkuita vältetään Etelä-Suomessa 15.-30.4. ja 1.-15.7. ja Pohjois-Suomessa 1.-14.5. ja 16.-31.7.

HCV

FSC:n määrittelemät korkeat suojeluarvot ovat erittäin arvokkaita luonnon monimuotoisuuden, ekologisten toimintojen ja paikallisten ihmisten merkityksen kannalta. Tällaisia alueita voivat olla esimerkiksi laajat koskemattomat metsäalueet tai alueet, joilla esiintyy harvinaisia tai uhanalaisia lajeja.

FSC pyrkii ylläpitämään, vahvistamaan ja edistämään näiden arvojen säilymistä varovaisuusperiaatetta soveltaen. Korkeiden suojeluarvojen huomioiminen ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki niitä sisältävät alueet täytyy rajata suojelualueeksi. Keskeistä on varmistua siitä, että metsätaloustoiminnalla ei ole negatiivista vaikutusta korkeisiin suojeluarvoihin.

Standardin vaatimukset

Metsänomistajan tulee olla tietoinen korkean suojeluarvojen alueiden määrittelystä sekä niiden sijainnista ja tilasta metsätaloustalouden alueella.

HCV-alueiden suojeluarvojen turvaaminen tai lisääminen varmistetaan toteuttamalla metsäsuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet varovaisuusperiaatetta noudattaen.

Silloin, kun toimenpiteen todetaan vahingoittavan HCV-alueen suojeluarvoja, toimenpide keskeytetään välittömästi ja toimenpiteisiin ryhdytään korkeiden suojeluarvojen ennallistamiseksi ja suojelemiseksi. Metsätalouden menetelmiä kehitetään, jos tehtyjen toimenpiteiden havaitaan heikentäneen HCV-alueiden suojeluarvoja.

HCV-alueiden luokat

HCV 1 - Lajien monimuotoisuus

Biologisen monimuotoisuuden keskittymät mukaan lukien endeemiset lajit sekä harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset lajit, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla.

- Suojelualueet
- IBA + FINIBA-kosteikot
- Aina säästettävien kohteiden keskittymät

HCV 2 - Maisematason ekosysteemit ja mosaiikit

Laajat koskemattomat metsäalueet (Intact Forest Landscapes) ja laajat maisematason ekosysteemit sekä ekosysteemien mosaiikit, jotka ovat globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla merkittäviä ja joilla elää suuri enemmistö alueella luontaisesti esiintyvistä lajeista elinkelpoisina populaatioina luontaisesti jakaantuneina ja luontaisella runsaudella.

- Laajat koskemattomat metsäalueet (Intact Forest Landscapes, IFL)

HCV 3 - Ekosysteemit ja elinympäristöt

Harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset ekosysteemit, elinympäristöt tai refugiot.

- Natura 2000
- Suojelualueet sekä suojeluohjelma-alueet, joiden suojelua ei ole vielä toteutettu
- Maakuntakaavojen luonnonympäristöön kohdistuvat suojeluvaraukset
- Ojittamattomat, laajat suoalueet

HCV 4 - Kriittisen tärkeät ekosysteemipalvelut

Perusekosysteemipalvelut kriittisissä tilanteissa, mukaan lukien valuma-alueiden suojeleminen tai alttiin maaperän ja rinteiden eroosion hillintä.

- I ja II-luokan pohjavesialueet

HCV 5 - Yhteisön tarpeet

Paikat ja luonnonvarat, jotka ovat perustavanlaatuisia paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen perustarpeiden tyydyttämiseksi (elinkeinoja, terveyttä, ravintoa, vettä jne. varten), ja jotka on tunnustettu osallistamalla näitä yhteisöjä tai alkuperäiskansoja.

- Lakisääteiset erämaa-alueet
- Saamelaisalueella Periaate 3:ssa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät
- Paliskuntien tai tokkakuntien ja Metsähallituksen välisissä voimassa olevissa sopimuksissa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät

HCV 6 - Kulttuuriset arvot

Paikat, luonnonvarat, elinympäristöt ja maisemat, joilla on globaalia tai kansallista kulttuurista, arkeologista tai historiallista merkitystä, ja/tai kriittistä kulttuurista, ekologista, taloudellista tai uskonnollista merkitystä tai jotka ovat pyhiä paikallisyhteisöjen tai alkuperäiskansojen perinteisissä kulttuureissa, ja jotka on tunnustettu osallistamalla paikallisia yhteisöjä tai alkuperäiskansoja.

- Lakisääteiset erämaa-alueet
- Muinaisjäännösalueet
- Saamelaisalueella Periaate 3:ssa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät
- Paliskuntien tai tokkakuntien ja Metsähallituksen välisissä voimassa olevissa sopimuksissa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät

Metsänparannuksen toimenpiteet työlajeittain

Metsäsuunnittelu

FSC-sertifioitujen metsien hoito perustuu voimassa olevaan metsäsuunnitelmaan. Metsäsuunnitelmaa ei edellytetä alle 20 ha kokoluokan (XS) metsänomistajilta, mutta vaadittavat tiedot tulee olla tällöin muuten dokumentoituna. Metsäsuunnitelman ja siihen liittyvien asiakirjojen tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- 1) Tavoitteet metsien hoidolle ja käytölle (M ja L)
- 2) Metsikkökohtaiset puusto- ja maaperätiedot
- 3) Metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet ja hakkuumahdollisuudet
- 4) Toteutetut lannoitukset, kunnostusojitukset ja muut vastaavat toimet
- 5) Tiedossa olevat valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten sekä harvinaisten lajien esiintymispaikat
- 6) Kartat, joista selviää kyseisen alueen metsävarat sisältäen suunnitellut metsänkäsittelytoimenpiteet sekä kiinteistörajat, aluetta koskevat suojelualueet ja korkean suojeluarvon alueet (HCV-alueet).

Tärkeät pohjavesialueet merkitään metsäsuunnitelmaan.

Suuren kokoluokan (M ja L) metsänomistajat päivittävät metsäsuunnitelman vähintään joka 10. vuosi.

Pienen kokoluokan (XS ja S) tarkistavat ja tarvittaessa päivittävät metsäsuunnitelman vähintään joka 10. vuosi.

Metsänuudistaminen

Metsän uudistamisesta on huolehdittava metsälain määräämällä tavalla. Lisäksi uudistamisessa on käytettävä kasvupaikalle sopivia paikallisia puulajeja. Luontaisesti syntyneitä taimia on suosittava aina, kun se on metsänhoidollisesti ja taloudellisesti perusteltua.

Geneettisesti muunneltuja organismeja ei saa käyttää.

Vierasperäisiä puulajeja voi käyttää vain selkeästi ja vakuuttavasti perustellusta syystä sekä ainoastaan rajatun suuruisella pinta-alalla. Vierasperäisiä puulajeja käytetään vain, jos tiedetään käytännön kokemuksen tai tieteellisen tiedon pohjalta niiden leviämisen olevan hallittavissa ja jos käytössä on tehokkaita keinoja estää lajien leviäminen. Istutusalueen ulkopuolelle levinneet vierasperäisen puulajin taimet on poistettava, jos vierasperäinen puulaji leviää merkittävästi. Vieraslajien aiheuttaman riskin hallinnasta huolehditaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Taimikon hoito ja ennakkoraivaus

FSC-sertifioitujen metsien hoito perustuu voimassa olevaan metsäsuunnitelmaan.

Metsäsuunnitelma sisältää metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet.

Taimikonhoidossa monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden elävien puiden vaatimukset täytettäviä puita (halutessasi kertaa vaatimukset Säästöpuut-otsikon alta) säästetään vähintään 20 kpl/ha tai kaikki vaatimukset täyttävät puut, mikäli niitä esiintyy vähemmän kuin 20 kpl/ha. Puita valitessa tulee suosia järeimpiä puita ja eri puulajeja.

Lehtipuuosuus taimikonhoidossa:

- Taimikonhoidossa säilytetään lehtipuita vähintään 10 % runkoluvusta.
- Jos lehtipuuosuus on ennen taimikonhoitoa alle 10 % runkoluvusta, lehtipuuosto säästetään, paitsi niiltä osin, kun se selvästi haittaa havupuiden kasvua.
- Säästettävään lehtipuuustoon jätetään monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puulajeja. Niitä jätetään mahdollisuuksien mukaan lehtipuuosuuteen sellaisiin paikkoihin, että niistä voi kehittyä monimuotoisuudelle arvokkaita puita.
- Vaatimukset eivät koske varhaisperkausta.

Uudistusaloille jätettyjen säästöpuuryhmien pienpuustoa ei saa raivata.

Taimikonhoidossa ja harvennushakkuiden yhteydessä säästetään riistalle tärkeitä tiheiköitä ja lehtipuita.

Muistilista taimikonhoitoon ja ennakkoraivauksille:

Muista ainakin nämä asiat taimikonhoidossa ja ennakkoraivauksissa!

- Tarkista suojavyöhykevaatimukset!
 1. Vesistöjen suojavyöhykkeet
 2. Aina säästettävien kohteet ja HCV-alueet
- Lehtipuuosuus 10 %
- Monimuotoisuuden kannalta arvokkaat puulajit
- Lahopuun säästäminen ja vaurioiden välttäminen
- Säästöpuuston alla olevaa pienpuustoa ei raivata
- Riistatiheiköt

Hakkuut

Metsäsuunnitelma sisältää metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet ja hakkuumahdollisuudet. Hakkuut suunnitellaan ja toteutetaan niin, että hakkuutasot ovat kestäviä pitkällä aikavälillä.

Puunkorjuu ja luonnontuotteiden keruu tulee toteuttaa siten, että ympäristöarvoja suojellaan, kaupallisesti hyödynnettävissä olevan tähteen määrää vähennetään ja vahinkoja muille tuotteille ja palveluille vältetään.

Puunkorjuussa vältetään jäljelle jääville eläville puille, kuolleille puille, maaperälle ja taimille aiheutuvaa haittaa.

Hakkuita suunnitellessa on huomioitava aina säästettävät kohteet ja varmistettava, että säästettävät alueet on merkitty asianmukaisesti hakkuuohjeelle sekä tarvittaessa myös maastossa.

Valtapuustoltaan nuorten metsien hakkuissa monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden elävien puiden vaatimukset täyttäviä puita (halutessasi kertaa vaatimukset Säästöpuut-otsikon alta) säästetään vähintään 20 kpl/ha tai kaikki vaatimukset täyttävät puut, mikäli niitä esiintyy vähemmän kuin 20 kpl/ha. Puita valitessa tulee suosia järeimpiä puita ja eri puulajeja.

Uudistusaloille jätettyjen säästöpuuryhmien maanpinta säilytetään rikkomattomana. Eri-ikäiskasvatukseen tähtäävien hakkuiden yhteydessä pysyvät säästöpuut määritellään erikseen.

Energiapuun korjuu

Energiapuun korjuuta ei tehdä kuivahkoja kankaita ja niitä vastaavia turvekankaita karummilta kasvupaikoilta.

·Tämä ei estä lain metsätuhojen torjunnasta mukaista puunkorjuuta merkittävien sieni- ja hyönteistuhojen uhatessa eikä laajoilta tuhoalueilta, joissa on kuollut suuri osa puustosta.

Energiapuun korjuussa jätetään tasaisesti korjuualalle jakautuneena vähintään 30 % hakkuutähteistä. Kaikki yli 10cm paksut pysty- ja maalahopuut jätetään korjaamatta ja niiden rikkomista vältetään.

Jätteiden hävitys ja polttoaineiden säilytys

Jättemateriaalit on hävitettävä lainmukaisesti ja ympäristön kannalta sopivalla tavalla. Vaaralliset jätteet (esim. polttoaineet, öljyt ja niiden säiliöt) pidetään erillään muista jätteistä ja toimitetaan lainmukaisesti hävitettäväksi.

Polttoaineiden säilytys pohjavesialueilla on sallittu väliaikaisesti ainoastaan säiliöissä, joilla on tarvittava tyyppihyväksyntä ja jotka ovat lukittavissa polttoainevarkauksien ja ilkvallan estämiseksi. Säiliöiden on oltava varustettuja vuodon hallintaan tarkoitetulla valuma-altaalla, kaksoisvaipalla tai kaksoispohjalla. Nestemäisten voiteluaineiden väliaikainen säilytys on sallittua ilkvallalta suojattuna.

Muistilista hakkuille

Muista ainakin nämä asiat hakkuista suunnitellessa ja tehdessä!

- Tarkista suojavyöhykevaatimukset
 1. Vesistöt
 2. Aina säästettävät kohteet ja HCV-alueet
- Lehtipuuosuus 10 %
- Lintujen pesimäajan rajoitukset
- Uhanalaiset lajit
- Monimuotoisuuden kannalta arvokkaan elävät puut
- Lahopuun säästäminen ja vaurioiden välttäminen

Säästöpuiden määrä

Hyvä muistisääntö on 20 kpl/ha

Jos osa säästöpuista on järeitä 10kpl/ha, tarkista läpimittavaatimukset

Maanmuokkaus

Maanmuokkaus tapahtuu kohteelle soveltuvalla menetelmällä.

Käytettäessä maanmuokkausmenetelmänä aurausta tai äestystä, muokkausjäljen syvyys yksittäisellä metsikkökuviolla saa ylittää 25 cm korkeintaan 10 %:lla muokkausjäljen pituudesta.

Poronhoitoalueella vältetään maanmuokkausta talvilaidunalueiden kuivien kankaiden ja karukkokankaiden jäkäläalueilla.

Saamelaisten kotiseutualueella käytetään maanmuokkausta jäkäläkankailla (kuivat ja kuivahkot kankaat) vain metsälain uudistamisvelvoitteen niin vaatiessa.

Karukkokankaiden metsät uudistetaan aina ilman maanmuokkausta.

Ojitus

Turvemailla ei tehdä uudisojitusta olemassa olevan ojaverkon rajaaman alueen ulkopuolella eikä muita vesitalouden järjestelytoimenpiteitä, ellei metsälaki sitä metsän uudistamisen yhteydessä edellytä. Ojitettua aluetta ei saa laajentaa.

Yksittäinen oja voidaan kuitenkin kaivaa ojittamattomalle alueelle, mikäli se on välttämätöntä olemassa olevan ojitusalueen vesien johtamiseksi veden luontaiseen laskusuuntaan.

Kunnostusojitukset perustuvat kunnostusojitussuunnitelmaan, joka sisältää tiedot vesiensuojeluratkaisuista. Kunnostusojitusten yhteydessä estetään valumavesien ohjautuminen suoraan vesistöön tai pienveteen.

Kunnostusojituksessa oja ei kaiveta alkuperäistä ojan pohjaa syvemmälle

- Poikkeuksena turvemaat, joilla aiemman ojituksen seurauksena turpeen pinta on painunut niin paljon, että suoveden pinta on jälleen lähellä maanpinnan tasoa, eikä riittävä kuivatus ole järjestettävissä pelkästään ojitusalueen purkupistettä syventämällä

Kunnostusojituksia ei tehdä alavien rantojen tulvavaikutteisille alueille ulottuville ojille sekä syöpmiselle erityisen herkille ojille.

Missä toteutetut toimenpiteet eivät turvaa vesistöjen ja pienvesien veden määrää tai laatua, tai ne ovat heikentyneet aikaisempien toimien vuoksi, ennallistamis- tai muita lieventäviä toimia toteutetaan muiden metsätaloustoimien yhteydessä.

Torjunta-aineet ja lannoitus

Lannoitus

Lannoitteita käytetään noudattaen metsänhoidon suosituksia. Sallittuja terveyslannoituskohteita ovat kohteet, joilla puusto kärsii osoitetusti ravinneepätasapainosta. Suometsämaiden tuhkalannoitus on sallittua lannoitteella, joka ei sisällä lisättyä typpeä. Sallittuja kivennäismaiden kasvatuslannoituskohteita ovat tuoreet ja kuivahkot kankaat.

Lannoituskohteet määritellään siten, että kohteissa on saavutettavissa merkittävä taloudellinen hyöty ilman ympäristöriskiä. Lannoitteiden käyttö dokumentoidaan (laatu, määrä, alue, vuosi). Lannoituksen haitallisia ympäristövaikutuksia ehkäistään ja jos haittoja ilmenee, niitä lievennetään tai korjataan.

Lannoituksen vesistövaikutukset minimoidaan jättämällä lannoitetun alueen ja vesistöjen väliin leveydeltään vähintään seuraavan levyiset lannoittamattomat suojavaohykkeet:

- 1) vesistöt (meri, järvi, joki tai lampi): lentolevitys 50 m; maakonelevitys 30 m
- 2) purot ja tiedossa olevat lähteet: 20 m
- 3) ojat: 5 m. Ei koske lannoittamista tuhkalannoitteella, joka ei sisällä lisättyä typpeä. Ei koske ojia, joilla ei ole suoraa vesistöyhteyttä tai yhteyttä vesistöön muun ojaverkon kautta.

Lannoituksen suunnittelussa ja toteutuksessa huolehditaan siitä, ettei lannoituksella rehevöitetä metsätalouden ulkopuolelle jätettäviä kohteita. Tarvittaessa metsätalouden ulkopuolelle jätettävän kohteen ympärille jätetään lannoittamaton suojavyöhyke.

Kemialliset torjunta-aineet

Kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä vältetään tai se minimoidaan ja ensisijaisesti käytetään muita torjuntamenetelmiä. Juurikäävän torjunnassa käytetään vain biologisesti hajoavia torjunta-aineita (urea ja harmaaorvakkaliuos).

FSC:n torjunta-ainekäytäntöjen kieltämiä kemiallisia torjunta-aineita ei käytetä tai säilytetä alueella.

Torjunta-aineiden käyttö dokumentoidaan (kauppanimi, käytetty määrä, käyttöajankohta, käyttöalue ja pinta-ala sekä käytön syy).

Jos kemiallisia torjunta-aineita käytetään, niitä käytetään mahdollisimman vähän ja siten, että ympäristölle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa. Kemiallisten torjunta-aineiden käytöllä ei aiheuteta vaaraa ympäristölle tai terveydelle. Haittoja lievennetään tai korjataan siellä, missä niitä tapahtuu.

Kun torjunta-aineita käytetään:

- 1) valittu torjunta-aine, levitysmenetelmä, ajoitus ja käyttötapa aiheuttavat mahdollisimman pienen riskin ihmisille ja muille kuin kohdelajeille, ja
- 2) puolueettomat todisteet osoittavat, että torjunta-aine on ainoa tehokas, käytännöllinen ja kustannustehokas keino tuholaisten torjuntaan.

Muita FSC:n vaatimuksia

Lakien noudattaminen

Kaikkia voimassa olevia lakeja, säädöksiä, määräyksiä ja ratifioituja kansainvälisiä sopimuksia tulee noudattaa. Metsänhoitoyksikön tulee olla lainvoimainen oikeussubjekti ja sillä tulee olla kiistaton omistus- tai hallintaoikeus maihin, joilla FSC-metsänhoitoa harjoitetaan. Metsänhoito ei saa haitata tapaoikeuksia ja yleisiä jokamiehenoikeuksia.

Metsänhoidon läpinäkyvyyttä ja laillisuutta edesautetaan ja ylläpidetään toimimalla yhteistyössä viranomaisten kanssa. Kaikista epäilyistä lakirikkeistä tulee ilmoittaa välittömästi viranomaisille ja muista rikkeistä ilmoitetaan asiaankuuluville tahoille. Sidosryhmiä tulee kuulla asianmukaisesti silloin, kun se on FSC-standardin vaatimuksena. Kiistatilanteissa pyritään sopuun aina ensin muulla tavalla kuin oikeusteitse. Kiistatilanteet dokumentoidaan asianmukaisesti.

L-kokoluokan organisaatiolla on käytössä julkisesti saatavilla oleva kiistojen ratkaisumenettely, joka on kehitetty kulttuurisesti soveltuvalla osallistamisella vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien kanssa.

Organisaation tulee sitoutua FSC:n periaatteisiin ja kriteereihin tulee sitoutua ja tehdä tästä julkinen lausunto, joka on pyynnöstä saatavilla. Samoin lausunto tulee tehdä sitoumuksesta korruption ja lahjonnan ehkäisyyn.

Huomioitavaa

Lait saattavat muuttua, jolloin standardin viittaukset yksittäisiin lakeihin, pykäliin tai momentteihin eivät välttämättä pidä lakimuutosten jälkeen paikkaansa. Lakien, säädösten ja kansainvälisten sopimusten noudattaminen on ensisijaista kaikissa periaatteissa. Jos standardin ja lain välille syntyisi (esimerkiksi lakimuutosten myötä) ristiriita, lain noudattaminen on aina ensisijaista.

Työntekijöiden oikeudet

FSC-standardiuudistuksen (2023) myötä työntekijöiden oikeudet ja työehdot on sisällytetty vahvemmin standardin vaatimukseen. Päivitetyssä FSC-standardissa työntekijöiden oikeuksia ja työehtoja koskevat kirjaukset on koottu Periaate 2:n alle. Keskeisin muutos työntekijöiden oikeuksia koskien on kansainvälisen työjärjestö ILO:n työelämän perusoikeuksien sisällyttäminen standardiin.

Suomessa valtaosa työelämän perusoikeuksista on laissa. Standardiin on kirjattu huomioon, jos jokin laki vastaa suoraan tai osittain standardin vaatimukseen. Tämän lisäksi standardissa on vaatimuksia liittyen esimerkiksi tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja työturvallisuuteen.

Metsäalalla työturvallisuuden perustana ovat työturvallisuustoimintaperiaatteet ja työntekijöiden riittävä koulutus. FSC-standardin mukaan työntekijöiden koulutuksen, ammattitaidon ja työn ohjauksen on oltava riittävää työtehtävien toteuttamiseen.

Työntekijöiden tulee FSC-standardin mukaan esimerkiksi:

- Tunnettava alalla sovellettavia työehtosopimuksia ja työelämään liittyviä laillisia vaatimuksia
- Omattava asianmukainen pätevyys suorittaakseen työtehtävänsä turvallisesti ja terveyttä vaarantamatta
- Omattava asianmukainen pätevyys noudattaakseen sovellettavat metsänhoitoon liittyvät lailliset vaatimukset ja pystyäkseen tunnistamaan standardissa määritellyt ympäristöarvot ja kohteet sekä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet niiden turvaamiseksi

Organisaatio perehdyttää palkkaamansa työntekijät työtehtäviinsä ja antaa tarvittaessa lisäohjausta tai -koulutusta työn tekemiseksi laadukkaasti ja turvallisesti.

Seuranta ja arviointi

Sisäinen arviointi ja siihen liittyvät asiakirjat tulee tehdä sellaisiksi, että sertifiointiorganisaatio (auditoija) pystyy niistä määrittelemään sertifiointin vaatimusten toteutumisen. Hoitotavoitteiden saavuttamista, metsätaloustoimien vaikutuksia ja metsätalousyksikön tilaa seurataan ja arvioidaan, ja suunnittelua mukautetaan saatujen tulosten perusteella.

Yleissuunnitelman toteuttamista ja siihen kuuluvien toimintaperiaatteiden ja hoitotavoitteiden, suunniteltujen toimenpiteiden etenemistä ja todennettavien tavoitteiden saavuttamista seurataan.

Metsätalousyksikössä tehtyjen toimenpiteiden ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia sekä ympäristön tilassa tapahtuvia muutoksia tulee seurata.

- Seuranta toteutetaan laadun arvioinnin ja valvonnan avulla
 - Nämä voivat sisältää esimerkiksi omavalvonta, asiakasseuranta, laadun valvontaa kolmannelta osapuolelta ostettuna tai viranomaisvalvontana

Seurannan ja arvioinnin tuloksia tulee analysoida ja huomioida tulokset suunnitteluprosessissa.

- M-L Seurannan tulokset otetaan huomioon yleissuunnitelman toteutuksessa ja päivityksessä
- XS-S Tunnistetut vaikutukset otetaan huomioon yleissuunnitelman toteutuksessa ja tarkistuksessa
- M ja L kokoluokan metsätiloilla seurannan tuloksista on julkaistava maksuton tiivistelmä, joka ei sisällä luottamuksellista tietoa.

Organisaatiolla tulee olla käytössä toiminnan seuranta- ja jäljitysjärjestelmä kaikille metsätalousyksikön tuotteille, joita markkinoidaan FSC-sertifioituna.

Puukauppa-asiakirjoihin sekä luonnontuotteiden kauppa-asiakirjoihin kirjataan seuraavat tiedot:

1. Ostaja ja myyjä
2. Kiinteistötiedot materiaalin alkuperän jäljittämiseksi
3. Korjuun tai tienvarsitoimituksen ajankohta
4. Puutavaralaji tai tuote (mukaan lukien lajin yleisnimi)
5. Myytävän puun tai tuotteen tilavuus tai määrä
6. Jos jalostustoimintaa tapahtuu metsässä, valmistusajankohta ja -määrä
7. Tieto, onko materiaali myyty FSC-sertifioituna vai ei

Kaikista FSC-merkillä myydyistä tuotteista säilytetään asiakirjat, jotka sisältävät vähintään seuraavat tiedot:

1. Ostajan nimi ja osoite
2. Myyntipäivä
3. Lajin yleisnimi
4. Tuotteen kuvaus
5. Myyty tilavuus tai määrä
6. Sertifikaattikoodi
7. FSC-merkki "FSC 100 %", FSC-sertifioituna myytyjen tuotteiden tunnistamiseksi

Metsätalouden kestävä toteutus

M ja L Metsänomistajien on laskettava pitkän aikavälin kestävät hakkuumahdollisuudet 20 vuoden laskenta-ajalle perusten saatavilla olevaan metsävaratietoon.

Metsätaloustoimet on suunniteltava ja toteutettava siten, että hakkuut eivät ylitä metsän kestävää hakkuumahdollisuutta laskenta-ajalla. 20 vuoden laskenta-ajasta voidaan poiketa perustellusta syystä.

XS ja S Metsänomistajien on laskettava hakkuumahdollisuudet saatavilla olevan metsävaratiedon perusteella. Metsätaloustoimet on toteutettava siten, että hakkuut ovat kestäviä pitkällä aikavälillä.

M ja L Metsänomistajien on laadittava ennen metsätaloustoimien aloittamista ympäristövaikutusten arviointi, joka ottaa huomioon metsätaloustoimien nykyiset ja tulevat ympäristövaikutukset sekä metsikkö- että maisemasolla.

XS ja S Metsänomistajien on arvioitava ympäristövaikutukset ennen metsätaloustoimiin ryhtymistä.

Metsätaloustoimet suunnitellaan ja toteutetaan siten, että toimenpiteiden kielteisiä ympäristövaikutuksia ehkäistään.

Päivitettyssä metsänhoidon FSC-standardissa uutena on maininnat ekosysteemipalveluista. FSC ekosysteemipalveluväittämiä käytettäessä on noudatettava dokumentin FSC-PRO-30-006 vaatimuksia.

- Organisaation valvonnassa olevalle ekosysteemipalvelujen ja luonnontuotteiden kaupalliselle korjuulle on laskettava kestävä korjuutaso parhaan saatavilla olevan tiedon perusteella.

FSC-standardin mukaan on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan paikalliseen arvonlisäykseen esimerkiksi suosimalla paikallista jalostusta tai palveluja silloin, kun niitä on saatavilla. Mikäli paikallisia tuotteita tai palveluita ei ole saatavilla, on organisaation pyrittävä kohtuullisessa määrin auttamaan niiden perustamisessa. Metsänhoidon tulee FSC-standardin mukaan olla kestävä, mutta myös taloudellisesti kannattavaa pitkällä aikavälillä. Sitoutuminen pitkän aikavälin taloudellisesti kannattavaan metsänhoitoon on osoitettava yleissuunnitelmassa. Yleissuunnitelman ja metsänhoidon FSC-standardin vaatimusten toteuttamiseksi on käytettävä riittävästi rahaa ja toteutettava investointeja.

Metsien monikäyttö

Metsien monikäytön turvaamiseksi FSC-standardi asettaa muun muassa seuraavia vaatimuksia:

Metsien monikäyttö

- Ulkoilureittien kulkukelpoisuutta, metsästy- ja riistanhoitomahdollisuuksia sekä luonnontuotteiden keruumahdollisuuksia edistetään metsien monikäyttöedellytysten turvaamiseksi.

Jokaisenoikeudet

- Organisaatio kunnioittaa jokaisenoikeuksia ja toisen osapuolen käyttöoikeuksia metsätalousyksikön alueeseen.
 - Luonnontuotteiden keruu on sallittua jokaisenoikeuden perusteella, maanomistajan luvalla tai käyttöoikeussopimuksella.

Virkistys

- Kaavoituksessa, ulkoilulaissa tai organisaation (julkisyhteisöt) julkisissa päätöksissä määritetyillä virkistysalueilla tehtävissä metsätaloustoimissa otetaan huomioon virkistysarvot.
 - Valtio, kunnat ja seurakunnat eivät tee näillä alueilla

§ Etelä-Suomi: yli 2 ha (Etelä-Suomi) tai

§ Pohjois-Suomi yli 3 ha uudistushakkuita.

Luonnontuotteiden keruu

- Luonnontuotteiden keruu on sallittua jokaisenoikeuden perusteella, maanomistajan luvalla tai käyttöoikeussopimuksella.
 - Toimijan valvonnassa olevien ekosysteemipalvelujen ja luonnontuotteiden kaupalliselle korjuulle lasketaan kestävä korjuutaso parhaan saatavilla olevan tiedon perusteella, ja sitä noudatetaan.

Ekosysteemipalvelut

FSC-sertifiointin piirissä ovat seuraavat todennettavat ekosysteemipalvelut:

Samanaikaisesti on mahdollista todentaa yhtä tai useampaa ekosysteemipalvelua. Metsänomistaja voi saada ekosysteemipalveluiden tuottamiseen sponsoritoiminnalla taloudellista tukea, jolla voidaan kattaa kuluja, joita todentamisprosessista ja perinteisen metsätalouden mahdollisesta vähentymisestä aiheutuu.

Alkuperäiskansat

Organisaation tulee tunnistaa ja säilyttää voimassa alkuperäiskansojen lailliset oikeudet ja tapaoikeudet niiden maiden, alueiden ja resurssien omistajuuteen, käyttöön ja hallintaan, joita organisaation metsätaloustoimet koskevat.

Pohjana YK:n alkuperäiskansaoikeudet:

- Alkuperäiskansojen oikeuksia koskeva julistus (2007)
- ILO:n yleissopimus 169
- Alkuperäiskansaoikeudet tunnistetaan ja säilytetään voimassa
- Kulttuurisesti soveltuvalla tavalla ja yhdessä alkuperäiskansojen kanssa
- Ne oikeudet veden, maan, metsän, luonnonvarojen ja ekosysteemipalvelujen käyttöön, joihin metsätalous voi vaikuttaa
- Suomen kontekstissa useimmiten: poronhoidon edellytyksien eli riittävien laidunvarojen turvaaminen
- Velvoitteiden laajuus on suhteessa metsäomistuksen kokoon
 - Valtio
 - M-L Pohjois-Suomessa >1000ha
 - XS-S Pohjois-Suomessa <1000ha

Alkuperäiskansoja koskee vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus (Free Prior and Informed Consent, FPIC), eli alkuperäiskansojen tulee olla tietoisia heidän oikeuksiinsa mahdollisesti vaikuttavista metsänkäytön suunnitelmista ja hyväksyä ne etukäteen sopimuksella.

Neuvottelujen tarkoituksena on aina saada aikaan sopimus metsätalouden ja poronhoidon yhteensovittamisesta. Prosessi etenee hyvässä hengessä, ja molemmat osapuolet ovat siihen tyytyväisiä.

- Mikäli neuvottelut eivät johda sopimukseen tai on todisteita alkuperäiskansaoikeuksien loukkaamisesta
 - Ulkopuolisen koordinoima neuvotteluprosessi tai kiistojen ratkaisumenettely
- Neuvotteluprosesseista huolimatta saamelaisilla ei ole velvoitetta antaa suostumustaan metsätaloustoimille.

Paikallisyhteisöt:

”Organisaation tulee osallistua paikallisyhteisöjen sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen tai edistämiseen.”

Standardin vaatimukset, kun kyseessä valtio, kunnat ja seurakunnat:

- Muut kuin saamelaiset paliskunnat:
 - Metsätaloutta harjoitetaan siten, ettei se aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle
 - Valtio neuvottelee paliskuntien kanssa suunniteltaessa metsätaloustoimia, joilla voi olla olennaista vaikutusta poronhoitoon.
- Virkistysalueilla otetaan huomioon virkistysarvot:
 - Valtio, kunnat ja seurakunnat eivät tee virkistysalueilla

§ Etelä-Suomessa alle 2 ha uudistushakkuita

§ Pohjois-Suomessa 3 ha uudistushakkuita

Monikäytölle tärkeillä kohteilla ennakkotiedotus ja mahdollisuus mielipiteen ilmaisuun
L-kokoinen organisaatio (ml. julkiset toimijat)

- Tarjoaa työmahdollisuuksia paikallisille asukkaille ja yrittäjille kilpailulainsäädännön puitteissa
- Tukee paikallista taloudellista ja sosiaalista kehitystä
- Kaikkia koskevat vaatimukset
- Metsäautoteiden käyttöä ei perusteetta rajoiteta
- Poronhoito otetaan huomioon mm. säilyttämällä poroaidat ja välttämällä maanmuokkausta
- Metsätaloustoimiin liittyviä erimielisyyksien ratkaisu ja asianmukaiset korvaukset, riippuen metsäomistuksen koosta.
- Suomen lain noudattaminen: poronhoidon salliminen, jokamiehen oikeuksien kunnioittaminen, kiinteistön omistajien oikeudet

Hyödyllisiä linkkejä

Löydät lisätietoa FSC-Suomen verkkosivuilta:

[Metsänhoidon FSC-standardi suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi](#)

[FSC-standardin nettiopas](#)

[Materiaalit standardin tueksi](#)

[Usein kysytyt kysymykset](#)

[Sertifiointiryhmien yhteystiedot](#)

fi.fsc.org

